

Ontwikkelingen in de RIBW

Tweede prevalentietmeting in het kader van
het UTOPIA-onderzoek

A.D. Caro-Nienhuis
C. de Heer-Wunderink
S. Sytema
D. Wiersma

Ontwikkelingen in de RIBW

Uitgave in de RGOc-reeks, nummer 25

Ontwikkelingen in de RIBW

Tweede prevalentietmeting in het kader van het
UTOPIA-onderzoek

A.D. Caro-Nienhuis
C. de Heer-Wunderink
S. Sytema
D. Wiersma

RGOc/ RIBW Alliantie

Groningen, 2010

Ontwikkelingen in de RIBW

Tweede prevalentie­meting in het kader van het UTOPIA-onderzoek

Rob Giel Onderzoek*centrum* (RGO*c*) / RIBW Alliantie

ISBN 978-90-367-4431-7

NUR 875 (Psychiatrie)

Omslag en basisontwerp: Extra Bold, Groningen

Druk- en bindwerk: Grafische Industrie de Marne, Leens

Het Rob Giel Onderzoek*centrum* is een samenwerkingsverband tussen Lentis, de Stichtingen GGZ Friesland en GGZ Drenthe en het Universitair Centrum Psychiatrie van het Universitair Medisch Centrum Groningen

Inhoud

Inleiding	7
1 Groei in de RIBW's: ontwikkelingen in capaciteit	11
2 Wat hebben RIBW's in huis? Organisatorische ontwikkelingen	21
3 De cliënten van de RIBW	29
Samenvatting en discussie	39
Literatuur	41
Bijlage 1: Codeboek	43
Bijlage 2: Adressen	55

Inleiding

Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen (RIBW's) bieden professionele begeleiding en ondersteuning aan mensen met ernstige en langdurige psychiatrische en/of psychosociale problemen. Dit gebeurt vanuit beschermende woonvormen (BW) en middels ambulante begeleiding, ofwel begeleid zelfstandig wonen (BZW). Op dit moment zijn 22 zelfstandig opererende RIBW's aangesloten bij de RIWB Alliantie. Binnen dit samenwerkingsverband stellen de RIBW's zichzelf tot doel om middels krachtenbundeling en gezamenlijke inspanning een rol als bruggenbouwer tussen geestelijke gezondheidszorg en samenleving te vervullen (Goeman en Van Zuthem, 2007).

In opdracht van de RIBW Alliantie is in 2006 onder de RIBW's voor het eerst onderzoek gedaan naar hun aanbod en cliënten op basis van prevalentiegegevens van deze instellingen (De Heer-Wunderink e.a., 2007). Uit de administratieve systemen zijn ondermeer gegevens over de capaciteit, productie, bezettingsgraad en het aantal FTE's in kaart gebracht. Ook zijn (anonieme) administratieve gegevens verzameld over de cliënten die door de instellingen begeleid worden, onder andere leeftijd, geslacht, diagnose en AWBZ-indicaties. Om ontwikkelingen in het aanbod en de cliëntenpopulatie van de RIBW's in kaart te kunnen brengen, is deze prevalentiemeting in 2009 herhaald. Hiervoor zijn in februari 2009 alle RIBW's (zie figuur 1) benaderd door het onderzoeksteam met het codeboek met de gewenste gegevens (zie bijlage 1). Eén instelling heeft afgezien van deelname (Perspektief uit Rijswijk) vanwege een tekort aan mankracht in de organisatie. Daartegenover staat dat Eleos uit Nieuwegein anders dan tijdens de eerste meting, wel gegevens heeft aangeleverd. Bij de meeste RIBW's is geprobeerd de gegevens uit automatische systemen te halen. Ondanks een aanpassing in het Plancare-systeem -het elektronisch cliëntensysteem dat door een aantal instellingen wordt gebruikt- is de verzameling van de cliëntgegevens (even als tijdens de eerste meting) zeer bewerkelijk gebleken. De deadline van 1 juni 2009 is door allerlei oorzaken (ziekte, zwangerschappen, niet of moeilijk werkende systemen, overige drukte en hectiek) niet door alle RIBW's gehaald. Complete (of nagenoeg

Figuur 1 Geografische spreiding van RIBW's in Nederland

Amsterdam: HVO-Querido
 Amsterdam: Cordaan
 Apeldoorn: Riwis Zorg & Welzijn
 Arnhem: RIBW Arnhem & Veluwe
 Vallei
 Assen: Promens Care
 Den Haag: Stichting Anton Constandse
 Rijswijk: Perspektief
 Haarlem: RIBW Kennemerland
 Amstelland & De Meerlanden
 (KAM)
 Hengelo: RIBW Twente
 Huizen: RIBW Gooi
 Maastricht: RIBW Heuvelland &
 Maasvallei

Nieuwegein: Eleos
 Nijmegen: RIBW Nijmegen &
 Rivierenland
 Purmerend: RIBW Zaanstreek
 Waterland West Friesland (ZWWF)
 Rotterdam: Parnassia BAVO Groep
 Rotterdam: Pameijer
 Tilburg: RIBW Midden-Brabant
 Utrecht: SBWU
 Venlo: Mensana RIBW NM Limburg
 Zoetermeer: RIBW Fonteynenburg
 Zeist: Kwintes
 Zwolle: RIBW IJssel Vecht

complete) cliëntgegevens zijn geleverd door negen instellingen: Cordaan, Riwis Zorg en Welzijn, Stichting Anton Constandse, RIBW Arnhem en Veluwe Vallei, Eleos, Kwintes, RIBW IJssel Vecht, HVO Querido en RIBW Fonteynenburg. Bij de overige instellingen loopt de volledigheid van de gegevens uiteen van redelijk goed tot zeer summier. Deze incompleetheid heeft, in combinatie met de gedeeltelijke onvolledigheid tijdens de vorige meting, de vergelijking tussen de beide metingen bemoeilijkt. Alle bestanden zijn na binnenkomst gecontroleerd op onregelmatigheden en onduidelijkheden en na eventuele opheldering hiervan verwerkt tot analysebestanden.

In het navolgende gaan we in op de ontwikkelingen in de capaciteit van het beschermd wonen en het begeleid zelfstandig wonen, op een aantal organisatorische ontwikkelingen en ten slotte op de samenstelling van de cliëntenpopulatie. Telkens wordt een vergelijking gemaakt met de meting in 2006.

1 Groei in de RIBW's: ontwikkelingen in capaciteit

Onderstaand komt aan bod welke ontwikkelingen de RIBW's wat betreft hun capaciteit hebben doorgemaakt tussen 2006 en 2009.

Achtereenvolgens worden deze ontwikkelingen beschreven voor het beschermd wonen, het begeleid zelfstandig wonen en het aantal begeleiders dat werkzaam is bij de RIBW's.

Beschermd wonen

De capaciteit van het aantal BW-plaatsen blijkt enorm toegenomen te zijn van 5752 plaatsen in 2006 tot 8061 plaatsen in 2009; een toename van 40% (zie tabel 1). Kwintes breidt in absolute zin het meest uit, en groeit met 267 plaatsen. In relatieve zin is het Riwis Zorg en Welzijn die de grootste groei doormaakt. Hier neemt de capaciteit toe met 75% van 254 naar 447 plaatsen. Hoewel alle instellingen in BW-capaciteit zijn toegenomen is de groei niet overal explosief. RIBW Gooi en RIBW Heuvelland en Maasvallei laten met respectievelijk 6 en 11% de meest bescheiden groei zien.

Ondanks de toename in capaciteit is het aantal mensen op de wachtlijst in drie jaar gestegen van 1276 in 2006 tot 1461 in 2009 (dit verschil is in werkelijkheid waarschijnlijk nog groter, aangezien deze cijfers in 2006 van drie instellingen ontbreken en in 2009 van vijf). In 2006 is het hoogste aantal wachtenden per instelling nog 170 (SBWU), in 2009 zijn er twee instellingen met een wachtlijst van meer dan 200 mensen (HVO Querido en Kwintes).

Ondanks de groei van het totaal aantal wachtenden neemt bij vijf instellingen de wachtlijst voor een BW-plaats af. De wachtlijst van Stichting Anton Constandse neemt in absolute zin het meest af met 33 personen, terwijl RIBW Mensana in relatieve zin de grootste afname laat zien en daalt met 45% van 26 naar 8 mensen op de wachtlijst. De wachttijd voor een BW-plaats (niet in de tabel) die in 2006 gemiddeld 8,5 maanden is, blijkt in 2009 gemiddeld nog altijd ruim 7 maanden te zijn.

Tabel 1 Capaciteit Beschermd Wonen

nr	Naam RIBW (op volgorde BW- capaciteit 2006)	Capaciteit BW 2006	Capaciteit BW 2009	% Groei	Aantal op wachtlijst BW 2006	% van cap. 2006	Aantal op wachtlijst BW 2009	% van cap. 2009	% Groei wachtlijst
1	Kwintes - Zeist	563	830	47	168	30	233	28	39
2	Pameijer - Rotterdam	488	651	33	nb	nb	nb	nb	nb
3	HVO-Querido - Amsterdam	428	589	38	91	21	231	39	153
4	RIBW KAM - Haarlem	361	539	49	74	20	120	22	62
5	St. Anton Constandse - Den Haag	354	444	25	127	36	94	21	-26
6	Promens Care - Assen	325	390	20	75	23	50	13	-33
7	SBWU - Utrecht	314	517	65	170	54	178	34	5
8	RIBW Arnhem en Veluwevallei	283	381	35	41	14	61	16	49
9	Riwis Zorg en Welzijn - Apeldoorn	254	447	75	nb	nb	40	9	nb
10	RIBW Midden Brabant - Tilburg	248	371	50	nb	nb	113	30	nb
11	RIBW Twente - Hengelo	245	313	28	79	32	147	47	86
12	RIBW Heuvelland & Maasvallei - Maastricht	229	243	6	33	14	nb	nb	nb
13	Mensana RIBW NM Limburg - Venlo	226	331	46	47	21	26	8	-45
14	Eleos - Nieuwegein	204	272	33	nb	nb	60	22	nb
15	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	182	272	49	21	12	46	17	119
16	RIBW Nijmegen & Rivierenland	177	295	66	78	44	nb	nb	nb
17	Cordaan - Amsterdam	172	216	25	61	35	56	26	-8
18	Parnassia Bavo Groep - Rotterdam	166	231	39	30	18	nb	nb	nb
19	RIBW Gooi - Huizen	150	166	11	12	8	20	12	67
20	RIBW ZWWF - Purmerend	147	239	63	65	44	nb	nb	nb
21	Perspektief - Rijswijk	133	172	29	42	32	nb	nb	nb
22	RIBW Fonteynenburg - Zoetermeer	103	152	47	62	60	32	21	-48
Totaal		5752 ¹	8061	40	1276 ²	29 ³	1507 ⁴	24 ⁵	25 ⁶

'nb' in tabellen = niet bekend

- ¹ Omdat Eleos tijdens de eerste meting geen gegevens heeft geleverd is de totale BW-capaciteit van 2006 in deze rapportage hoger (n=5752) dan in de eerste rapportage (n=5548)
- ^{2,4} Omdat niet alle RIBW's de gegevens over het aantal mensen op de wachtlijst voor een BW-plaats tijdens beide metingen geleverd hebben kunnen de exacte cijfers hoger zijn
- ^{3,5} In de berekening is alleen de BW-capaciteit gebruikt van de RIBW's die wachtlijstgegevens geleverd hebben (totale BW-capaciteit 4423 in 2006, 6230 in 2009)
- ⁶ In de berekening zijn alleen de RIBW's meegenomen die tijdens beide metingen wachtlijstgegevens geleverd hebben (totaal aantal wachtenden 1028 in 2006, 1294 in 2009)

Begeleid zelfstandig wonen

Ook de groep cliënten met ambulante begeleiding is gestegen ten opzichte van 2006 (zie tabel 2). De totale populatie is toegenomen van 6935 in 2006 tot 9943 in 2009 (43%). De grootste toename van het aantal cliënten vindt plaats bij RIBW Gooi, waar dit aantal stijgt van 62 in 2006 tot 394 in 2009, waarmee het zowel absoluut als relatief de snelst groeiende groep is. Deze groei komt grotendeels voort uit een fusie met een thuiszorgorganisatie in de tussenliggende periode.

Ook de wachtlijstgegevens duiden op een nog altijd toenemende vraag naar BZW-zorg: het aantal wachtenden neemt tussen 2006 en 2009 toe met maar liefst 65%. De wachtlijsten van Kwintes en RIBW Arnhem en Veluwe Vallei (respectievelijk met 110 en 103 wachtenden toegenomen) hebben hierin een belangrijk aandeel. Wellicht speelt hierbij mee dat deze RIBW's destijds tot de eerste instellingen behoorden die BZW-begeleiding aanboden. In ieder geval verschilt de behoefte aan ambulante begeleiding door RIBW's regionaal kennelijk sterk. Het al dan niet aanwezig zijn van zorgaanbieders die vergelijkbare begeleiding bieden in een regio speelt bij deze verschillen waarschijnlijk een rol. Een verklaring voor RIBW's met een minder lange wachtlijst kan liggen in het ontmoedigingsbeleid dat RIBW's soms (tijdelijk) voeren in de richting van verwijzende instellingen, wanneer afspraken met zorgkantoren over de productie hiertoe nopen.

Mensen op de wachtlijst voor BZW-zorg hoeven gemiddeld niet langer dan tweeënhalve maand (niet in tabel) te wachten totdat zij in zorg worden genomen. In 2006 bedroeg deze wachttijd gemiddeld nog bijna vier maanden.

Tabel 2 Aantal Begeleid Zelfstandig Wonen-cliënten

nr	Naam RIBW (op volgorde van aantal BZW-cliënten in 2006)	Aantal BZW- cliënten 2006	Aantal BZW- cliënten 2009	% Groei	Aantal op wachtlijst BZW 2006	% van totaal aantal cliënten 2006	Aantal op wachtlijst BZW 2009	% van totaal aantal cliënten 2009	% Groei
1	Kwintes - Zeist	1294	1410	9	129	10	239	17	85
2	RIBW Arnhem en Veluwevallei	647	727	12	41	6	144	20	251
3	Pameijer - Rotterdam	534	681	28	nb	nb	nb	nb	nb
4	SBWU Utrecht	468	649	39	75	16	87	13	16
5	RIBW Nijmegen & Rivierenland	434	791	82	nb	nb	nb	nb	nb
6	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	376	426	13	20	5	35	8	75
7	St. Anton Constandse - Den Haag	349	379	9	43	12	47	12	9
8	Promens Care - Assen	342	468	37	8	2	7	2	-12
9	RIBW ZWWF - Purmerend	274	403	47	14	5	nb	nb	nb
10	RIBW KAM - Haarlem	234	447	91	nb	nb	nb	nb	nb
11	Riwis Zorg en Welzijn - Apeldoorn	216	391	81	12	6	24	6	100
12	Parnassia Bavo Groep - Rotterdam	215	210	-2	14	7	nb	nb	nb
13	RIBW Twente - Hengelo	212	400	89	37	17	47	12	27
14	Mensana RIBW NM Limburg - Venlo	211	327	55	nb	nb	5	2	nb
15	Perspektief - Rijswijk	196	239	22	14	7	nb	nb	nb
16	RIBW Midden Brabant - Tilburg	193	547	183	nb	nb	16	3	nb
17	RIBW Heuvelland & Maasvallei - Maastricht	185	260	41	30	16	nb	nb	nb
18	HVO-Querido - Amsterdam	180	263	46	12	7	nb	nb	nb
19	Eleos - Nieuwegein	138	296	114	nb	nb	0	0	nb
20	RIBW Fonteynenburg - Zoetermeer	101	146	45	19	19	9	6	-52
21	Cordaan - Amsterdam	74	89	20	5	7	3	3	-40
22	RIBW Gooi - Huizen	62	394	535	0	0	0	0	0
Totaal		6935 ¹	9943	43	473 ²	9 ³	663 ⁴	10 ⁵	65 ⁶

- ¹ Omdat Eleos tijdens de eerste meting geen gegevens heeft geleverd is de totale BZW-capaciteit van 2006 in deze rapportage hoger (n=6935) dan in de eerste rapportage (n=6797)
- ^{2,4} Omdat niet alle RIBW's de gegevens over het aantal mensen op de wachtlijst voor een BZW-plaats tijdens beide metingen geleverd hebben kunnen de exacte cijfers hoger zijn
- ^{3,5} In de berekening zijn alleen de BZW-aantallen gebruikt van de RIBW's die wachtlijstgegevens geleverd hebben (totaal 5191 in 2006, 6649 in 2009)
- ⁶ In de berekening zijn alleen de RIBW's meegenomen die tijdens beide metingen gegevens geleverd hebben (totaal aantal wachtenden 389 in 2006, 642 in 2009)

Hoewel zowel de cliëntenaantallen als de wachtlijsten zijn toegenomen in de afgelopen jaren, is de RIBW-populatie wel degelijk in beweging (zie tabel 3). In 2008 zijn er in het beschermd wonen in totaal 2248 cliënten bijgekomen, maar tegelijkertijd 1406 cliënten uitgestroomd. Ook zijn er in dat zelfde jaar 2364 BZW-clieñten bijgekomen, terwijl er 1944 uit zorg gingen. Van 228 cliënten is bekend dat zij in 2008 vanuit het beschermd wonen zijn doorgestroomd naar begeleid zelfstandig wonen. De omgekeerde beweging is door ten minste 133 mensen gemaakt. Ruim de helft van de instellingen heeft geen doorstroomgegevens geleverd, maar bij een extrapolatie van de bekende gegevens is het geschatte aantal BW-clieñten dat in 2008 naar BZW doorstroomt ongeveer 500, wat neerkomt op 6% van de totale BW-capaciteit op 1 januari 2009. De schatting van BZW-clieñten die naar een BW doorstromen ligt op ongeveer 325, ongeveer 3% van het totaal aantal BZW-clieñten op de peildatum.

Tabel 3 In-, uit- en doorstroom van BW- en BZW-cliënten in 2008

nr	Naam RIBW	Instroom	Uitstroom	Doorstroom	Instroom	Uitstroom	Doorstroom
		BW	BW	BW	BZW	BZW	BZW
1	Kwintes - Zeist	185	134	37	412	279	37
2	Pameijer - Rotterdam	171	56	12	nb	nb	nb
3	HVO-Querido - Amsterdam	167	124	nb	78	449	nb
4	RIBW KAM - Haarlem	201	131	30	nb	nb	nb
5	St. A. Constandse - Den Haag	119	78	18	96	92	21
6	Promens Care -Assen	151	137	27	151	128	7
7	SBWU - Utrecht	170	73	nb	nb	nb	nb
8	RIBW Arnhem en Veluwevallei	104	60	nb	211	245	nb
9	Riwis Zorg en Welzijn - Apeldoorn	144	90	26	150	63	41
10	RIBW Mid. Brabant - Tilburg	126	69	nb	286	221	nb
11	RIBW Twente - Hengelo	148	59	nb	124	81	nb
12	RIBW Heuv. & Maasval - Maastricht	68	64	nb	nb	nb	nb
13	Mensana RIBW NM Limburg - Venlo	85	51	nb	84	59	nb
14	Eleos - Nieuwegein	55	34	12	132	93	13
15	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	72	22	nb	163	81	nb
16	RIBW Nijmegen & Rivierenland	nb	nb	nb	223	nb	nb
17	Cordaan - Amsterdam	121	87	4	20	17	0
18	Bavo Europoort - Rotterdam	58	53	57	51	38	11
19	RIBW Gooi - Bussum	16	22	5	27	15	1
20	RIBW ZWWF- Purmerend	49	30	nb	83	69	2
21	Perspektief - Rijswijk	nb	nb	nb	nb	nb	nb
22	Fonteynenburg - Zoetermeer	38	32	nb	73	14	nb
Totaal		2248	1406	228	2364	1944	133

De omvang van het aantal begeleiders (FTE)

Gezien de groei die de RIBW's de afgelopen jaren hebben doorgemaakt kan het geen verrassing zijn dat ook het aantal FTE's dat betrokken is bij de directe cliëntenzorg toegenomen blijkt te zijn (zie tabel 4). De toename van het totale aantal FTE's is 43% en gaat dus (gemiddeld) ongeveer gelijk op met de groei in het beschermd wonen (40%) en begeleid zelfstandig wonen (43%), ondanks grote verschillen hierin tussen de individuele instellingen.

Tabel 4 FTE's in de RIBW

		Totaal FTE 2006	Totaal FTE 2009	% groei FTE	% groei BW capaciteit	% groei aantal BZW-cliënten
nr	Naam RIBW					
1	Kwintes - Zeist	304	465,2	53	47	9
2	Pameijer Rotterdam	nb	431	nb	33	25
3	HVO-Querido - Amsterdam	459,5	nb	nb	38	46
4	RIBW KAM - Haarlem	140	203,5	45	49	91
5	St. A. Constandse Den Haag	164,9	207,2	26	25	9
6	Promens Care - Assen	174	169	-3	20	46
7	SBWU - Utrecht	154,3	270	75	65	39
8	RIBW Arnhem en Veluwevallei	157,8	219	39	35	12
9	Riwis Zorg en Welzijn- Apeldoorn	106	188,1	77	75	81
10	RIBW Mid. Brabant - Tilburg	126,3	216	71	50	183
11	RIBW Twente - Hengelo	73,8	124,2	68	28	89
12	RIBW Heuvel. & Maasv. - Maastricht	100	108	8	6	41
13	Mensana RIBW NM Limburg - Venlo	69,6	113,1	62	46	55
14	Eleos - Nieuwegein	90	106,5	18	33	114
15	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	98,6	110,2	11	49	13
16	RIBW Nijmegen & Rivierenland	110	193,4	75	66	82
17	Cordaan - Amsterdam	72,3	60,9	-15	25	20
18	Parnassia Bavo Groep - Rotterdam	120	120	0	39	-2
19	RIBW Gooi - Bussum	54,7	140,0	155	11	200
20	ZWWF - Purmerend	62	115,3	86	63	47
21	Perspektief - Rijswijk	79,1	nb	nb	29	22
22	Fonteynenburg - Zoetermeer	50,2	68,1	36	47	45
22	Totaal	2767	3629	43 ¹	40	40

¹ In de berekening zijn alleen de RIBW's meegenomen die de FTE-gegevens tijdens beide metingen hebben geleverd (totaal 2228,5 in 2006, 3197,7 in 2009)

De groei van het aantal FTE's is het sterkst bij RIBW Gooi, waar dit in de periode tussen 2006 en 2009 bijna verdrievoudigd is. Ook deze toename is grotendeels te wijten aan de fusie met de thuiszorgorganisatie. De veranderingen in FTE's zijn het meest bescheiden bij RIBW Gooi (gelijk gebleven) en RIBW Heuvelland en Maasvallei (6% toegenomen).

Tabel 5 Caseload in de RIBW

nr	Naam RIBW	Caseload BW 2006 ¹	Caseload BW 2009 ²	Caseload BZW 2006 ³	Caseload BZW 2009 ⁴	Gemiddeld aantal BZW-contacturen (over 2005) ⁵	Gemiddeld aantal BZW contacturen (over 2008) ⁶
1	Kwintes - Zeist	3	3	17	11	39	59
2	Pameijer - Rotterdam	3	nb	12	nb	nb	nb
3	HVO-Querido - Amsterdam	nb	nb	nb	nb	48	77
4	RIBW KAM - Haarlem	3	nb	14	16	67	60
5	St. A. Constandse - Den Haag	3	2	6	15	58	61
6	Promens Care - Assen	nb	3	nb	12	56	63
7	SBWU - Utrecht	nb	nb	nb	nb	nb	88
8	RIBW Arnhem en Veluwevallei	3	2	15	nb	42	67
9	Riwis Zorg en Welzijn - Apeldoorn	nb	3	nb	11	87	93
10	RIBW Mid. Brabant - Tilburg	nb	nb	nb	nb	nb	51
11	RIBW Twente - Hengelo	4	4	14	nb	55	50
12	Heuvelland & Maasv. - Maastricht	3	3	15	12	58	69
13	Mensana RIBW NM Limburg - Venlo	nb	nb	nb	nb	94	59
14	Eleos - Nieuwegein	nb	3	nb	12	nb	64
15	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	4	nb	23	nb	49	67
16	RIBW Nijmegen & Rivierenland	2	2	18	17	64	nb
17	Cordaan - Amsterdam	nb	nb	nb	nb	52	41
18	Parnassia Bavo Groep - Rotterdam	2	nb	15	nb	70	nb
19	RIBW Gooi - Bussum	nb	nb	nb	nb	97	91
20	RIBW ZWWF- Purmerend	4	3	14	12	50	nb
21	Perspektief - Rijswijk	2	nb	15	nb	96	nb
22	Fonteynenburg - Zoetermeer	3	3	15	11	63	69
Totaal gemiddeld		3,1 ⁷	2,5 ⁸	14 ⁹	13 ¹⁰	62 ¹¹	66 ¹²

^{1,2} De caseload voor het BW is berekend door de BW-capaciteit te delen door het aantal BW-FTE

^{3,4} De caseload voor het BZW is berekend door het aantal BZW-cliënten te delen door het aantal BZW-FTE

^{5,6} Het gemiddeld aantal contacturen per jaar is berekend door het totale aantal contacturen per jaar te delen door het aantal BZW-cliënten

^{7,8,9,10,11,12} Alleen de RIBW's die tijdens beide metingen gegevens hebben geleverd zijn in de berekening meegenomen

In tabel 5 is per instelling weergegeven in hoeverre de veranderingen in het aantal FTE's gevolgen hebben gehad voor de caseload van een fulltime werkende begeleider in het beschermd wonen en het begeleid zelfstandig wonen¹. Net als in 2006 varieert de caseload in het beschermd wonen van twee tot vier cliënten per FTE. De totale gemiddelde caseload is licht afgenomen van 3,1 in 2006 naar 2,5 in 2009. Bij het begeleid zelfstandig wonen lopen de caseloads tussen de verschillende instellingen in 2009 uiteen van 11 tot 17 cliënten per FTE. De totale gemiddelde BZW-caseload is nauwelijks veranderd, van 14 cliënten per FTE in 2006, naar 13 in 2009. Per instelling varieert dit aantal van 11 (Kwintes, Riwis Zorg en Welzijn en Fonteynenburg) tot 17 (RIBW Nijmegen & Rivierenland) cliënten. Het totale gemiddelde aantal contacturen per jaar met BZW-cliënten is in 2009 (66) iets hoger dan in 2006 (62). Dit aantal varieert tussen de instellingen van 41 (Cordaan) tot 93 (Riwis Zorg en Welzijn).

¹ Bij sommige RIBW's was het niet mogelijk het aantal FTE's uit te splitsen naar BW en BZW waardoor niet van alle instellingen de caseload berekend kon worden

2 Wat hebben RIBW's in huis? Organisatorische ontwikkelingen

In dit hoofdstuk wordt een aantal organisatorische ontwikkelingen met betrekking tot het zorgaanbod belicht die zich de afgelopen jaren hebben voorgedaan binnen de RIBW's.

Diversiteit in woonvormen

Een belangrijke missie van de RIBW is een woon- en leefomgeving bieden aan cliënten die zo normaal mogelijk is (www.ribwalliantie.nl). Voor veel BW-clianten betekent dit ondermeer wonen in een woonvorm waar voorzieningen -zoals de keuken en het toilet- niet gedeeld hoeven te worden met medebewoners. Deze eenpersoonswoonvormen zijn met 125% toegenomen (zie tabel 6), van 432 in 2006 tot 1299 in 2009. Met name bij de RIBW's in Overijssel en Gelderland is dit aantal verveelvoudigd. In totaal maken de eenpersoonswoonvormen in 2009 16% van het totale BW-aanbod uit, terwijl dit in 2006 nog 8% was. De grote toename van de totale BW-capaciteit in ogenschouw genomen, betekent dit dat het aantal eenpersoonswoonvormen relatief snel is gegroeid de afgelopen jaren. Woonvormen voor twee personen maken in totaal 3% van de BW-capaciteit uit. Dat betekent dat in totaal 22% van de BW-clianten (1773 cliënten) in 2009 in een kleinschalige (één- of tweepersoons) woonvorm woont. Van grotere voorzieningen (niet in de tabel), waar vijf cliënten of meer wonen en voorzieningen delen, zijn er in 2009 in elk geval nog 365. Dat houdt in dat minimaal 22% van de totale BW-populatie (ten minste 1825 cliënten) op een dergelijke voorziening is aangewezen.

Tabel 6 Kleinschalige woonvormen

nr	Naam RIBW	Capaciteit BW 2009	Aantal eenpersoons wv 2006	Aantal eenpersoons wv 2009	Groei %	% van totale capaciteit	Aantal tweepersoonswv ¹ 2009	% van totale capaciteit
1	Kwintes - Zeist	830	nb	281	nb	50	24	4
2	Pameijer - Rotterdam	651	nb	23	nb	5	nb	nb
3	HVO-Querido - Amsterdam	589	108	108	0	5	12	3
4	RIBW KAM – Haarlem	539	49	106	116	7	30	8
5	St. A. Constandse - Den Haag	444	0	5	500	1	5	1
6	Promens Care - Assen	390	24	59	146	18	21	6
7	SBWU – Utrecht	517	55	139	153	44	22	7
8	RIBW Arnhem en Veluwevallei	381	15	48	220	17	7	2
9	Riwis Zorg en Welzijn - Apeldoorn	447	26	106	308	42	2	1
10	RIBW Midden Brabant - Tilburg	371	39	58	49	23	5	2
11	RIBW Twente - Hengelo	313	6	27	350	11	24	10
12	RIBW Heuvelland & Maasvallei - Maastricht	243	0	8	800	3	1	0
13	Mensana RIBW NM Limburg - Venlo	331	14	23	64	10	24	11
14	Eleos - Nieuwegein	272	nb	21	nb	10	4	2
15	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	272	10	99	890	54	8	4
16	RIBW Nijmegen & Rivierenland	295	22	53	141	30	27	15
17	Cordaan - Amsterdam	216	4	11	175	6	8	5
18	Parnassia Bavo Groep - Rotterdam	231	39	89	128	4	2	1
19	RIBW Gooi - Huizen	166	7	8	14	9	16	11
20	RIBW ZWWF - Purmerend	239	14	25	79	17	2	1
21	Perspektief - Rijswijk	172	nb	nb	nb	nb	nb	nb
22	RIBW Fonteynenburg - Zoetermeer	152	0	2	200	2	0	0
Totaal		8061	432	1299	125 ²	13	244	3 ³

¹ In 2006 is niet gevraagd naar het aantal tweepersoonswoonvormen

² In de berekening zijn alleen de RIBW's meegenomen die tijdens beide metingen gegevens hebben geleverd (totaal 432 in 2006 en 974 in 2009)

³ In de berekening zijn alleen de capaciteitscijfers meegenomen van de RIBW's die gegevens m.b.t. aantal tweepersoonswoonvoorzieningen geleverd hebben (totaal 7410 BW-plaatsen)

Doelgroepen

De RIBW's bieden zorg aan uiteenlopende doelgroepen (Ganzevles en Ketelaars, 2007). Soms worden voor bijzondere doelgroepen speciale woonvormen gecreëerd of plaatsen gereserveerd. In de speciale woonvormen wonen mensen met een overeenkomende zorgvraag samen op één locatie. Tabel 7 geeft van tien bijzondere doelgroepen weer bij welke RIBW's dit het geval is en in hoeverre het aantal instellingen dat een speciale woonvorm aanbiedt is veranderd ten opzichte van 2006: cliënten van een bepaalde leeftijd (jongeren, ouderen), cliënten met een autisme spectrum stoornis, cliënten die lijden aan het syndroom van Korsakov, cliënten met een dubbele diagnose (bij wie zowel psychiatrische- als verslavingsproblematiek speelt), cliënten met een TBS- of forensische maatregel, moeders met kinderen, asielzoekers en dove cliënten. De grootste toename is waar te nemen in het aantal instellingen dat speciale woonvormen voor mensen met een TBS-maatregel in het begeleidingsaanbod heeft. In 2006 vond dit plaats bij twee RIBW's, in 2009 bij zes. De verschillende doelgroepen vergen allen een bepaalde begeleidingsaanpak met gespecialiseerde kennis van begeleiders. Dat de RIBW's een groot belang hechten aan goed geschoold personeel blijkt uit het gegeven dat begeleiders die in woonvormen voor speciale doelgroepen werken hiertoe veelal ook speciaal zijn geschoold. In alle woonvormen voor dove cliënten, moeders met kinderen, cliënten met een autisme spectrum stoornis, verslavingsproblematiek of een forensische achtergrond werken begeleiders die een op de doelgroep gerichte speciale opleiding hebben genoten. Ook in de woonvormen voor de overige doelgroepen is de begeleiding grotendeels speciaal opgeleid. Bovendien (niet in de tabel) zijn begeleiders in alle RIBW's minimaal MBO-gekwalificeerd. Een HBO-opleiding is voor BW-begeleiders zelfs in 6 van de 19 instellingen gewenst, terwijl dit in 2006 nog bij geen enkele RIBW het geval was. Voor BZW-begeleiders is dit opleidingsniveau anders dan in 2006 (5 van de 19) in 2009 in 8 van de 18 instellingen gewenst.

Tabel 7 Bijzondere doelgroepen

nr	Naam RIBW	Leeftijdsgroep	Autisme	Korsakov	Dubbele diagnose	TBS	Moeders met kinderen	Verslaving	Forensisch	Asielzoekers	Doven
1	Kwintes - Zeist	□	□	□	□	-	● ¹	-	●	-	-
2	Pameijer - Rotterdam	□	□	□	□	●	-	-	●	□	-
3	HVO-Querido - Amsterdam	□	-	-	□	□	-	-	●	-	-
4	RIBW KAM - Haarlem	□	□	□	□	-	□	-	□	□	-
5	St. A. Constandse - Den Haag	□	□	□	-	●	●	□	-	-	-
6	Promens Care - Assen	□	-	-	□	-	□	-	-	-	-
7	SBWU Utrecht	□	□	-	□	●	-	□	●	-	-
8	RIBW Arnhem en Veluwevallei	□	□	□	-	●	-	-	●	□	-
9	Riwis Zorg en Welzijn - Apeldoorn	□	□	□	-	-	□	□	-	-	-
10	RIBW Midden Brabant - Tilburg	□	□	□	□	●	□	-	-	●	-
11	RIBW Twente - Hengelo	□	□	□	□	□	-	-	-	-	-
12	RIBW Heuvelland & Maasvallei - Maastricht	□	●	-	-	-	-	□	-	-	-
13	Mensana RIBW NM Limburg - Venlo	□	□	□	-	□	-	-	●	-	-
14	Eleos - Nieuwegein ²	-	□	-	-	-	-	-	-	-	-
15	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	□	□	-	□	●	-	-	●	-	-
16	RIBW Nijmegen & Rivierenland	□	□	-	●	-	-	-	●	-	-
17	Cordaan - Amsterdam	-	●	□	-	□	-	-	□	-	-
18	Parnassia Bavo Groep - Rotterdam	□	-	-	□	□	-	-	□	-	□
19	RIBW Gooi - Huizen	□	-	□	-	●	-	-	-	●	-
20	RIBW ZWWF - Purmerend	□	□	□	-	□	□	-	-	-	-
21	Perspektief - Rijswijk	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb	nb
22	RIBW Fonteynenburg - Zoetermeer	-	□	-	□	-	-	-	-	-	□
Totaal aantal speciale woonvormen 2009		18	15	12	11	6	5	4	3	3	2
Totaal aantal speciale woonvormen 2006 ³		17	13	11	8	2	-	4	5	1	2
Aantal woonvormen met speciaal opgeleide begeleiders 2009		13	15	7	9	5	5	4	3	1	2

- ¹ Bij Kwintes betreft het plaatsen voor gezinnen met kinderen
- ² Eleos heeft in 2006 geen gegevens geleverd, waardoor het aantal instellingen met speciale woonvormen voor autisme feitelijk niet met 2 maar met 1 toegenomen is
- ³ Perspektief heeft in 2006 geen speciale woonvormen in het begeleidingsaanbod, waardoor het ontbreken van hun gegevens in 2009 niet van invloed is op de veranderde totalen

- = speciale woonvorm voor de doelgroep
- = geen woonvorm, maar wel gereserveerde plaatsen voor de doelgroep
- = noch speciale woonvorm, noch gereserveerde plaatsen voor de doelgroep; mogelijk wel aanwezig in de populatie

Organisatie teams

Cliënten binnen het beschermd wonen en ambulante cliënten kunnen door aparte, gescheiden BW- en BZW-teams begeleid worden, of door geïntegreerde teams die zorg bieden aan beide cliëntengroepen. Zijn er in 2006 nog acht RIBW's die met gescheiden teams werken en acht die met geïntegreerde teams werken, in 2009 zijn dit er nog respectievelijk drie en zes (zie tabel 8). Bij de overige (twaalf) RIBW's wordt in 2009 echter zowel vanuit gescheiden als geïntegreerde teams gewerkt binnen de organisatie, terwijl dit in 2006 nog bij een minderheid (vier RIBW's) gebeurde. De motivatie voor één van de drie mogelijkheden hangt vaak samen met de regionale situatie. Zo kan het reistijd schelen als een BW-team ook de BZW-cliënten in de buurt begeleidt. Een bijkomend voordeel van deze manier van organisatie is de continuïteit van de hulpverlener die gewaarborgd blijft indien cliënten van het beschermd wonen overstappen naar begeleid zelfstandig wonen, of andersom. Anderzijds kan het voordelen hebben om een apart, gespecialiseerd BW-team te hebben, bijvoorbeeld in een woonvorm voor een bijzondere doelgroep. Aangezien de meeste RIBW's zowel gescheiden als geïntegreerde teams in de organisatie hebben, zijn bij veel instellingen blijkbaar beide argumenten van toepassing.

Diensten in eigen beheer

RIBW-cliënten maken naast woonzorg vaak ook gebruik van andere diensten. Voor hun werk- en dagbestedingactiviteiten kunnen ze bijvoorbeeld naar een dagactiviteitencentrum (DAC) of werkvoorziening, al dan niet met begeleiding van een trajectbegeleider. Soms hebben RIBW's

Tabel 8 Organisatie teams

nr	Naam RIBW	Gescheiden 2006	Gescheiden 2009	Geïntegreerd 2006	Geïntegreerd 2009	Beide 2006	Beide 2009
1	Kwintes - Zeist	X	-	-	X	-	-
2	Pameijer - Rotterdam	X	-	-	-	-	X
3	HVO-Querido - Amsterdam	-	-	-	-	X	X
4	KAM - Haarlem	X	-	-	-	-	X
5	St. A. Constandse - Den Haag	-	-	X	X	-	-
6	Promens Care - Assen	X	-	-	-	-	X
7	SBWU - Utrecht	-	-	X	-	-	X
8	RIBW Arnhem en Veluwevallei	-	-	X	X	-	-
9	Riwis Zorg en Welzijn - Apeldoorn	-	-	X	-	-	X
10	RIBW Mid. Brabant - Tilburg	-	-	X	X	-	-
11	RIBW Twente - Hengelo	X	X	-	-	-	-
12	Heuvelland & Maasvallei - Maastricht	X	X	-	-	-	-
13	RIBW Mensana - Venlo	X	-	-	X	-	-
14	Eleos - Nieuwegein	nb	-	nb	-	nb	X
15	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	-	-	X	-	-	X
16	RIBW Nijmegen & Rivierenland	-	-	-	-	X	X
17	Cordaan - Amsterdam	-	-	X	X	-	-
18	Parnassia Bavo Groep - Rotterdam	-	X	-	-	X	-
19	RIBW Gooi - Bussum	-	-	-	-	X	X
20	RIBW ZWWF - Purmerend	X	-	-	-	-	X
21	Perspektief - Rijswijk	-	nb	X	nb	-	nb
22	Fonteyenburg - Zoetermeer	-	-	X	-	-	X
Totaal		8	3	9	6	4	12

X = ja

- = nee

nb = niet bekend

deze diensten in eigen beheer, soms wordt dit door andere (zorg)instellingen geleverd. Van bovenstaande diensten wordt in tabel 9 weergegeven in hoeverre RIBW's deze zelf beheren in 2006 en in 2009. Hierbij valt vooral op dat het aantal RIBW's dat zelf een dagbestedingcentrum exploiteert is toegenomen van 12 in 2006 tot 15 in 2009. Voordelen van het zelf beheren van een dagbestedingcentrum zijn de kortere lijnen en het naar eigen

Tabel 9 Diensten in eigen beheer

nr	Naam RIBW	Dagbestedingscentrum 2006	Dagbestedingscentrum 2009	Werkvoorziening 2006	Werkvoorziening 2009	Trajectbegeleiding 2006	Trajectbegeleiding 2009
1	Kwintes - Zeist	X	X	X	X	X	X
2	Pameijer - Rotterdam	X	X	X	X	X	X
3	HVO-Querido - Amsterdam	X	X	X	X	X	-
4	RIBW KAM - Haarlem	X	X	-	-	-	X
5	St. A. Constandse - Den Haag	-	-	-	-	-	-
6	Promens Care - Assen	X	X	X	X	-	X
7	SBWU - Utrecht	-	-	-	-	-	-
8	RIBW Arnhem en Veluwevallei	-	X	-	-	-	-
9	Riwis Zorg en Welzijn - Apeldoorn	-	X	-	-	-	-
10	RIBW Midden Brabant - Tilburg	X	X	X	X	X	X
11	RIBW Twente - Hengelo	-	-	-	-	-	-
12	RIBW Heuvel. & Maasv. - Maastricht	-	-	-	-	-	-
13	Mensana RIBW NM Limburg - Venlo	-	X	-	-	-	-
14	Eleos - Nieuwegein	X	X	X	-	X	X
15	RIBW IJssel Vecht - Zwolle	X	X	X	X	X	X
16	RIBW Nijmegen & Rivierenland	X	X	-	-	X	X
17	Cordaan - Amsterdam	X	X	X	X	X	X
18	Parnassia Bavo Groep - Rotterdam	X	X	X	X	X	X
19	RIBW Gooi - Huizen	-	-	-	-	X	X
20	RIBW ZWWF- Purmerend	X	X	-	X	-	-
21	Perspektief - Rijswijk	-	nb	-	nb	-	nb
22	RIBW Fonteynenburg - Zoetermeer	-	-	-	-	-	-
Totaal		12	15	9	9	10	11

X = ja

- = nee

nb = niet bekend

(RIBW-)inzicht kunnen inrichten van het centrum. Daarnaast kan een 'eigen' dagbestedingscentrum drempelverlagend werken voor cliënten. Vaak is echter het al dan niet zelf (kunnen) exploiteren van een dagbestedingscentrum het resultaat van de afspraken tussen regionale (GGz-)instellingen onderling, waarbij ondermeer meespeelt wie initiatiefnemer was toen er – begin jaren negentig – een financiering kwam voor dagbesteding.

3 De cliënten van de RIBW

Dit hoofdstuk beschrijft aan de hand van diverse kenmerken van cliënten in hoeverre de samenstelling van de cliëntenpopulatie de afgelopen jaren ontwikkelingen heeft doorgemaakt.

Demografische kenmerken

De gemiddelde leeftijd van een RIBW-cliënt op de peildatum 1 januari 2009 is 44 jaar (zie tabel 10) en wijkt daarmee nauwelijks af van de gemiddelde leeftijd tijdens de vorige meting (45 jaar). In totaal zijn er op de peildatum 23 cliënten jonger dan 16 jaar in zorg. Het betreft hier voornamelijk kinderen die met hun moeder in een woonvorm wonen en jongeren vanaf 14 jaar met een autisme spectrum stoornis. De oudste cliënt is 95 jaar en woont in een woonvorm voor ouderen.

Net als in 2006 zijn er nog altijd meer mannen (59%) dan vrouwen (41%) die gebruik maken van de RIBW-zorg en is deze verhouding in het beschermd wonen iets schever (66% man) dan binnen de ambulante begeleiding (54% man).

De meerderheid van de RIBW-cliënten is alleenstaand. Zowel in 2006 als in 2009 geldt dit voor 78% van hen. In 2009 heeft ruim een kwart (28%) van de RIBW-cliënten kinderen, niet veel meer dan de 26% voor wie dit in 2006 gold.

Wat betreft de woonsituatie voorafgaand aan het contact met de RIBW zijn in 2009 cliënten vaker (17%) afkomstig uit een andere (RI)BW dan in 2006 (6%). Daarentegen zijn ze in 2009 minder vaak (26%) dan in 2006 (37%) vanuit een verblijf bij de GGz doorgestroomd.

De gemiddelde periode dat cliënten in zorg zijn laat bij de groep BZW-cliënten nauwelijks veranderingen zien (respectievelijk 3,9 jaar in 2006 en 3,6 jaar in 2009). De BW-groep daarentegen is in 2009 gemiddeld korter (4,7 jaar) in zorg dan in 2006 (6,1 jaar).

Tabel 10 Demografische gegevens

	Totaal 2006	Totaal 2009	BW 2006	BW 2009	BZW 2006	BZW 2009
Gemiddelde leeftijd in jaren (sd)	45 (14)	44 (14)	46 (15)	44 (15)	44 (14)	45 (14)
Mannelijk geslacht %	59	59	63	66	55	54
Alleenstaand/nooit gehuwd geweest %	78	78	81	83	75	73
Gehuwd/samenwonend %	5	6	2	3	7	8
Gescheiden %	14	11	14	10	14	11
Weduwstaat %	3	5	3	4	4	6
Kinderen %	26	28	23	24	29	33
Woonde zelfstandig of bij familie voorafgaand aan contact RIBW	51	54	30	37	71	75
Verbleef in GGz	37	26	54	37	21	12
Verbleef in andere (RI)BW	6	17	8	20	3	12
Gemiddelde periode in zorg in jaren (sd)	5,0 (5,0)	4,2 (4,2)	6,1 (6,0)	4,7 (4,9)	3,9 (3,6)	3,6 (3,3)

De aantallen variëren per item omdat niet alle RIBW's (complete) gegevens hebben geleverd (2006: Totaal 3521-8013, BW 1694-3787, BZW 1758-4226; 2009: Totaal 5022-13588, BW 2776-5830, BZW 2136-6020)

Diagnoses

De grootste groep RIBW-cliënten (40%) is in 2009 gediagnosticeerd met schizofrenie of een aanverwante stoornis (zie tabel 11a). Zowel binnen het beschermd wonen als bij de ambulante cliënten is dit de meest voorkomende diagnose. Daarnaast zijn er veel (25%) cliënten die in de categorie 'overig psychiatrisch en niet-psychiatrisch' vallen. Hiervan weten we dat het in minstens 5% autisme of een andere ontwikkelingsstoornis betreft².

Tabel 11b geeft weer welke veranderingen zich tussen 2006 en 2009 hebben voorgedaan in de doelgroep wat betreft diagnoses. De gegevens van de 11 RIBW's die in deze berekening zijn meegenomen wijken niet veel af

² De categorieën 'autisme' en 'andere ontwikkelingsstoornis' zijn in 2009 aan het codeboek toegevoegd. In Plancare, het elektronisch cliëntensysteem dat door een aantal RIBW's gebruikt wordt, is deze wijziging echter niet aangebracht, waardoor we deze cijfers alleen van de niet-Plancare-gebruikers weten en het werkelijke percentage waarschijnlijk hoger ligt.

Tabel 11a Diagnoses 2009 (%)

Diagnose	Totaal 2009 (n=6541)	BW 2009 (n=3488)	BZW 2009 (n=3053)
Schizofrenie en aanverwante stoornissen	40	49	30
Overig psychiatrisch en niet-psychiatrisch	25	24	26
Stemming- en angststoornissen	8	7	10
Bipolaire stoornissen	7	5	9
Depressie	9	6	12
Organisch syndroom	2	2	1
Geen diagnose	9	8	11

Tabel 11b Diagnoses vergelijking 2006 en 2009* (%)

Diagnose	Totaal 2006 (n=4279)	Totaal 2009* (n=4802)	BW 2006 (n=2075)	BW 2009 (n=2439)	BZW 2006 (n=2074)	BZW 2009 (n=2279)
Schizofrenie en aanverw.	48	42	56	51	39	32
Overig en niet-psychiatrisch	23	24	21	23	25	26
Stemming- en angststoornissen	11	9	7	6	14	11
Bipolaire stoornissen	7	5	5	4	9	6
Depressie	7	10	5	7	8	14
Organisch syndroom	4	2	4	2	3	2
Geen diagnose	1	8	1	7	1	8

* alleen de 11 RIBW's die tijdens beide metingen diagnosegegevens hebben geleverd zijn geïncludeerd in de berekening: RIBW Fonteynenburg, RIBW IJssel Vecht, Kwintes, Mensana NM Limburg, SBWU, RIBW Twente, St. A. Constandse, RIBW Midden Brabant, Promens Care, Arnhem & Veluwe Vallei en HVO Querido

van de totale groep van 16 RIBW's die in 2009 diagnosegegevens geleverd hebben (vergelijk tabel 11a). De meest opvallende verschuiving tussen 2006 en 2009 heeft plaatsgevonden in de toename van het aantal cliënten zonder diagnose. Dit geldt voor zowel cliënten binnen het beschermd wonen als de ambulante cliëntengroep. Overigens is het niet zo dat deze groep uit louter jonge cliënten bestaat die nog maar kort in aanraking zijn met de GGZ of de RIBW en om die reden geen diagnose hebben: de gemiddelde leeftijd van deze groep wijkt met 43 jaar nauwelijks af van die van de totale groep (44 jaar). Daarnaast is het percentage cliënten met de diagnose

Tabel 12a Persoonlijkheidsstoornis 2009 (%)

Totaal 2009 (n=4767)	BW 2009 (n=2506)	BZW 2009 (n=2181)
40	36	44

Tabel 12b Persoonlijkheidsstoornis vergelijking 2006 en 2009* (%)

Totaal 2006 (n=4204)	Totaal 2009 (n=3707)	BW 2006 (n=2013)	BW 2009 (n=1945)	BZW 2006 (n=1999)	BZW 2009 (n=1701)
33	41	31	37	37	45

* alleen de 10 RIBW's die tijdens beide metingen gegevens m.b.t. persoonlijkheidsstoornis hebben geleverd zijn geïncludeerd in de berekening: RIBW Fonteynenburg, RIBW IJssel Vecht, Kwintes, RIBW Twente, St. A. Constandse, RIBW Midden Brabant, Promens Care, Arnhem & Veluwe Vallei, Heuvelland & Maasvallei en HVO Querido

Tabel 13a Verslavingsproblematiek 2009 (%)

Totaal 2009 (n=4443)	BW 2009 (n=2170)	BZW 2009 (n=2218)
21	26	16

Tabel 13b Verslavingsproblematiek vergelijking 2006 en 2009* (%)

Totaal 2006 (n=3407)	Totaal 2009 (n=4015)	BW 2006 (n=1588)	BW 2009 (n=1910)	BZW 2006 (n=1704)	BZW 2009 (n=2069)
20	21	24	27	16	16

* alleen de 7 RIBW's die tijdens beide metingen gegevens m.b.t. verslavingsproblematiek hebben geleverd zijn geïncludeerd in de berekening: Mensana NM Limburg, SBWU, RIBW Midden Brabant, Promens Care, Arnhem & Veluwe Vallei, HVO Querido en RIBW Heuvelland & Maasvallei

schizofrenie of aanverwante aandoening afgenomen, zowel binnen het beschermd wonen als in de ambulante cliëntengroep.

Van de mensen die begeleiding ontvangen van de RIBW's heeft 40% in 2009 een persoonlijkheidsstoornis (tabel 12a). Ten opzichte van 2006 is dit percentage zowel voor de totale cliëntenpopulatie als de BW- en BZW-groep afzonderlijk toegenomen (tabel 12b).

Wat betreft verslavingsproblematiek blijkt dat in 2009 ruim een vijfde van de RIBW-cliënten hiermee kampt (tabel 13a). In de BW-populatie is dat zelfs ruim een kwart. Deze cijfers blijken nauwelijks te verschillen van de meting in 2006 (tabel 13b).

Psychofarmaca

Meer dan tweederde van de totale RIBW-populatie gebruikt in 2009 psychofarmaca (tabel 14a). Vergeleken met 2006 is er nauwelijks sprake van een verandering, behalve binnen het beschermd wonen, waar het percentage psychofarmacagebruikers afgenomen is (tabel 14b).

Tabel 14a Psychofarmaca 2009 (%)

Totaal 2009 (n=4085)	BW 2009 (n=2294)	BZW 2009 (n=1756)
70	74	65

Tabel 14b Psychofarmaca vergelijking 2006 en 2009* (%)

Totaal 2006 (n=3561)	Totaal 2009 (n=2872)	BW 2006 (n=1676)	BW 2009 (n=1518)	BZW 2006 (n=1759)	BZW 2009 (n=1323)
72	73	81	76	68	71

* alleen de 8 RIBW's die tijdens beide metingen gegevens m.b.t. psychofarmaca hebben geleverd zijn geïncludeerd in de berekening: RIBW Fonteynenburg, RIBW IJssel Vecht, Kwintes, RIBW Twente, St. A. Constandse, RIBW Midden Brabant, Arnhem & Veluwe Vallei en HVO Querido

Tabel 15a Antipsychotica 2009 (%)

Totaal 2009 (n=3982)	BW 2009 (n=2235)	BZW 2009 (n=1712)
62	69	54

Tabel 15b Antipsychotica vergelijking 2006 en 2009* (%)

Totaal 2006 (n=2354)	Totaal 2009 (n=2177)	BW 2006 (n=1118)	BW 2009 (n=1065)	BZW 2006 (n=1226)	BZW 2009 (n=1089)
50	66	58	70	44	62

* alleen de 6 RIBW's die tijdens beide metingen gegevens m.b.t. antipsychotica hebben geleverd zijn geïncludeerd in de berekening: RIBW Fonteynenburg, Kwintes, RIBW Twente, St. A. Constandse, RIBW Midden Brabant en RIBW Arnhem & Veluwe Vallei

Antipsychotica (tabel 15a) blijken in 2009 door 62% van de RIBW-cliënten te worden gebruikt, in het beschermd wonen meer (ruim 2/3) dan binnen het begeleid zelfstandig wonen (ruim de helft). Vergeleken met het antipsychoticagebruik in 2006 betekent dit een behoorlijke toename (tabel 15b).

Contact met GGz

Van 3942 cliënten is bekend of ze naast de begeleiding die ze vanuit de RIBW ontvangen ook contact hebben met een GGz-hulpverlener. Dit blijkt voor 75% minimaal eens per jaar het geval te zijn (tabel 16a). Bijna een tiende (9%) heeft incidenteel (minder dan eens per jaar) contact met de GGz, terwijl 16% dit nooit heeft. Laatstgenoemde groep bestaat overigens voor bijna de helft uit BW-cliënten (niet in tabel).

In de vergelijking tussen beide metingen (tabel 16b) valt op dat in 2009 iets minder RIBW-cliënten (75%) vaker dan eens per jaar contact hebben met de GGz dan in 2006 (80%) en het percentage cliënten dat incidenteel of nooit contact heeft met de GGz iets toegenomen is.

Tabel 16a Frequentie GGz-contact 2009 (%)

	Totaal (n=3942)	BW (n=2225)	BZW (n=1717)
> 1 x per jaar	75	79	71
< 1 x per jaar	9	10	8
Geen	16	11	21

Tabel 16b Frequentie GGz-contact vergelijking 2006 en 2009* (%)

	Totaal 2006 (n=2565)	Totaal 2009 (n=2708)	BW 2006 (n=1297)	BW 2009 (n=1445)	BZW 2006 (n=1268)	BZW 2009 (n=1263)
> 1 x per jaar	80	75	84	78	76	72
< 1 x per jaar	10	12	11	13	10	11
Geen	10	13	5	9	14	17

* alleen de 6 RIBW's die tijdens beide metingen gegevens m.b.t. GGz-contacten hebben geleverd zijn geïncordeerd in de berekening: HVO Querido, Kwintes, Fonteyenburg, RIBW Midden Brabant, Stichting Anton Constandse, RIBW Arnhem en Veluwe Vallei

Dagbesteding en werk

Op het gebied van werk en dagbesteding zijn in 2009 door elf RIBW's gegevens geleverd over in totaal ruim 6000 cliënten. Van hen doet 46% aan enige vorm van werk en/of dagbesteding. Ruim een derde (36%) heeft op 1 januari 2009 een structurele dagbesteding (zie tabel 17a).

Bij de BW-populatie ligt dit percentage hoger (41%) dan bij de BZW-populatie (30%). Vergeleken met de meting van 2006 (tabel 17b) zijn er voor de totale- en de BW-groep nauwelijks verschillen, maar is de participatie van de BZW-groep gestegen van ruim een kwart in 2006 naar bijna een derde in 2009.

Van 3642 cliënten zijn specifieke gegevens met betrekking tot werk bekend. Dit kan zowel werk in een werkvoorziening van de RIBW betreffen als betaald- of vrijwilligerswerk. Voor 29% blijkt dit het geval te zijn (tabel 18a). Bij de RIBW's die zelf een werkvoorziening in beheer hebben (niet in de tabel) is het participatieniveau op werkgebied iets hoger

(27%) dan bij RIBW's waar dit niet het geval is (23%). Dit is opvallend, omdat dit in 2006 nog precies andersom was (respectievelijk 18 en 32%). Ook het totale participatieniveau op het gebied van werk ligt zowel voor de totale groep als de BW- en BZW-groep vergeleken met 2006 iets lager.

Tabel 17a Dagbesteding 2009 (%)

Totaal 2009 (n=6004)	BW 2009 (n=3063)	BZW 2009 (n=2941)
36	41	30

Tabel 17b Dagbesteding vergelijking 2006 en 2009* (%)

Totaal 2006 (n=4083)	Totaal 2009 (n=4766)	BW 2006 (n=1951)	BW 2009 (n=2280)	BZW 2006 (n=2132)	BZW 2009 (n=2486)
34	35	41	39	28	32

* alleen de 8 RIBW's die tijdens beide metingen gegevens m.b.t. dagbesteding hebben geleverd zijn geïnccludeerd in de berekening: HVO Querido, RIBW Fonteynenburg, Kwintes, St. A. Constandse, RIBW Midden Brabant, RIBW Arnhem & Veluwe Vallei, RIBW Zwolle en Pameijer

Tabel 18a Werk 2009 (%)

Totaal 2009 (n=3642)	BW 2009 (n=2012)	BZW 2009 (n=1630)
29	26	32

Tabel 18b Werk vergelijking 2006 en 2009* (%)

Totaal 2006 (n=2725)	Totaal 2009 (n=2404)	BW 2006 (n=1256)	BW 2009 (n=1231)	BZW 2006 (n=1469)	BZW 2009 (n=1173)
28	26	25	23	31	29

* alleen de 6 RIBW's die tijdens beide metingen gegevens m.b.t. werk hebben geleverd zijn geïnccludeerd in de berekening: HVO Querido, RIBW Fonteynenburg, Kwintes, St. A. Constandse, RIBW Arnhem & Veluwe Vallei, RIBW Zwolle

Indicaties

Om gebruik te kunnen maken van de RIBW-zorg is een AWBZ-indicatie nodig. Deze indicaties worden toegekend door het CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg). Bijna alle (96%) RIBW-cliënten hebben een indicatie voor ondersteunende begeleiding (zie tabel 19a). Deze begeleiding richt zich met name op ondersteuning in het dagelijks leven (huishouden, boodschappen doen, etc.). Een indicatie voor verblijf (in combinatie met minimaal één andere zorgindicatie) is nodig voor een BW-plaats. Bijna alle BW-cliënten hebben op 1 januari 2009 een dergelijke indicatie. Ook 5% van de BZW-cliënten heeft een verblijfsindicatie, zonder dat zij in een beschermende woonvorm wonen. Dit betekent naar alle waarschijnlijkheid dat zij op de wachtlijst staan voor een BW-plaats en in de tussentijd ambulante begeleiding ontvangen.

In vergelijking met 2006 (tabel 19b) valt vooral op dat het aantal cliënten - zowel BW als BZW - met een indicatie voor activerende begeleiding is afgenomen van 38% tot 16%. Aangezien deze vorm van begeleiding zich ondermeer richt op het ontplooiën van activiteiten zou deze afname een verklaring kunnen zijn voor de daling van het aantal cliënten met werk (zie vorige paragraaf). Een ander opvallend verschil tussen beide metingen is het sterk toegenomen percentage BW-cliënten met een indicatie voor persoonlijke verzorging. Verder is het toegenomen aantal indicaties voor verpleging (13% in 2006 en 20% in 2009) een opvallende verandering. Indicaties voor huishoudelijke verzorging ten slotte zijn voor de totale groep nauwelijks veranderd, maar laten uitgesplitst naar BW (11% in 2006, 30% in 2009) en BZW (14% in 2006, 2% in 2009) wel grote wijzigingen zien. Bovengenoemde ontwikkelingen zouden deels verklaard kunnen worden door een veranderende doelgroep. Echter, ook wijzigingen in het indicatiebeleid spelen hierbij mogelijk een rol. Zo valt de indicatie activerende begeleiding bijvoorbeeld vanaf 2008 niet meer onder de AWBZ maar onder de ZVW en is vanaf 2009 bovendien het onderscheid tussen activerende en ondersteunende begeleiding komen te vervallen en vervangen door de indicatie 'begeleiding'. Daarnaast zijn belangrijke onderdelen van de RIBW-zorg zoals het beheren en uitzetten van medicatie door de jaren heen onder wisselende indicaties geschaard. Verder konden cliënten tot 2009 met meerdere indicaties gebruik maken van meerdere zorginstellingen, bijvoorbeeld van een RIBW voor

beschermde wonen en van een thuiszorgorganisatie voor persoonlijke verzorging. Vanaf 2009 lopen alle indicaties via één zorginstelling (hoofdaannemer) die vervolgens een andere (onderaannemer) moet inschakelen. Om extra (administratief) werk te voorkomen, hebben sommige RIBW's ervoor gekozen om deels zelf persoonlijke verzorging te bieden aan cliënten die hiervoor in aanmerking komen.

Tabel 19a Indicaties 2009 (%)

	Totaal 2009*	BW 2009	BZW 2009
Indicatie			
Verblijf	50	97	5
Ondersteunende begeleiding	96	97	95
Activerende begeleiding	19	28	9
Huishoudelijke verzorging	13	24	2
Persoonlijke verzorging	40	74	7
Verpleging	18	34	2

* De n varieert per indicatie (Totaal 9661-10106 cliënten; BW 4731-5131 cliënten; BZW 4930-5329 cliënten)

Tabel 19b Indicaties 2006 en 2009* (%)

	Totaal 2006**	Totaal 2009 (n=7596)	BW 2006	BW 2009 (n=3613)	BZW 2006	BZW 2009 (n=3983)
Indicatie						
Verblijf	42	49	89	97	2	6
Ondersteunende begeleiding	93	96	90	97	95	95
Activerende begeleiding	38	16	40	23	36	9
Huishoudelijke verzorging	13	15	11	30	14	2
Persoonlijke verzorging	6	39	11	74	2	7
Verpleging	13	20	24	38	2	3

* Alleen de 11 RIBW's die tijdens beide metingen indicatiegegevens hebben geleverd zijn geïnccludeerd in de berekening: HVO Querido, RIBW Fonteyenburg, Kwintes, St. A. Constandse, RIBW Arnhem & Veluwe Vallei, RIBW Zwolle, RIBW Twente, RIBW Drenthe, SBWU, Pameijer en RIBW ZWWF

** De n in 2006 varieert per indicatie (Totaal 4632-5740 cliënten; BW 2242-2631 cliënten; BZW 2390-3109 cliënten)

Samenvatting en discussie

Capaciteit

De RIBW's zijn in drie jaar tijd zeer sterk gegroeid. Het aantal plaatsen in beschermende woonvormen (BW) is met 40% toegenomen van 5752 tot 8061, terwijl het aantal cliënten dat begeleid zelfstandig woont (BZW) met 43% gegroeid is van 6935 naar 9943 cliënten. Desondanks zijn de wachtlijsten niet weggewerkt; integendeel, ook deze zijn zowel in het BW als het BZW toegenomen. De capaciteitsgroei lijkt gezien het ongeveer evenredig toegenomen aantal FTE's voor de instellingen geen knelpunt te vormen.

Organisatie

Wat betreft organisatorische ontwikkelingen valt op dat eenpersoonswoonvormen verhoudingsgewijs snel toenemen in het woningenbestand van de RIBW's: deze maken in 2009 16% van het totale aanbod uit. Ruim een vijfde (22%) van de BW-populatie woont in 2009 in een kleinschalige (één- of tweepersoons) woonvorm. Gezien deze ontwikkeling lijken de RIBW's de laatste jaren nadrukkelijk gefocust te zijn geweest op het creëren van een zo normaal mogelijke woonomgeving met voldoende privacy voor de BW-cliënt. De zorg voor bijzondere doelgroepen vindt steeds meer plaats vanuit speciale woonvormen waar grotendeels speciaal opgeleid personeel werkt. De organisatie van BW- en BZW-zorg is de afgelopen jaren bij de meeste RIBW's veranderd: bij de meerderheid wordt in 2009 zowel vanuit gescheiden als geïntegreerde teams gewerkt. Meer RIBW's (15) beheren in 2009 zelf centra voor dagbesteding dan in 2006 (12).

Cliënten

Gezien de ontwikkelingen in capaciteit doemt de vraag op of, en zo ja op welke manier, dit gevolgen heeft gehad voor de samenstelling van de cliëntenpopulatie. Dit blijkt op een aantal gebieden inderdaad het geval. Wat betreft geslacht, leeftijd en burgerlijke staat verschillen RIBW-

cliënten in 2009 nauwelijks van cliënten in 2006. Wel is de woonsituatie voorafgaand aan het contact met de RIBW in 2009 minder vaak (26%) een verblijf in de GGZ dan in 2006 (37%). Vaker (17%) dan in 2006 (6%) wonen mensen voorafgaand aan het contact met de huidige RIBW in een andere BW. Op het gebied van diagnoses valt op dat het percentage cliënten met een diagnose schizofrenie of aanverwante stoornis is afgenomen, terwijl het percentage cliënten zonder diagnose en cliënten met een persoonlijkheidsstoornis juist is gegroeid.

Ook op het gebied van indicaties is het een en ander veranderd: het aantal cliënten met een indicatie voor activerende begeleiding is voor de totale groep meer dan gehalveerd en voor de BZW-cliënten zelfs vier keer zo klein geworden. Andere indicaties zijn juist sterk toegenomen, met name voor de BW-groep: hier geldt dat het aantal indicaties voor persoonlijke verzorging zeven keer zo groot is geworden, het aantal indicaties voor huishoudelijke ondersteuning bijna drie keer zo hoog en het aantal indicaties voor verpleging is gestegen van bijna een kwart naar ruim een derde. Bijna de helft (46%) van de RIBW-cliënten heeft enige vorm van werk en/of dagbesteding. Ten opzichte van de eerste meting valt op dat niet meer cliënten aan dagbesteding zijn gaan doen en zelfs iets minder mensen zijn gaan werken. Nader onderzoek naar de oorzaken voor deze ontwikkelingen is nodig, hoewel het gegeven dat het percentage cliënten met een indicatie voor activerende begeleiding meer dan gehalveerd is sinds de vorige meting mogelijk een deel van de verklaring vormt. Al deze veranderingen doen vermoeden dat cliënten met steeds complexere zorgvragen bij de RIBW terechtkomen. Op z'n minst betekenen ze een verschuiving in psychiatrische (en gezien de toename van de indicaties voor verpleging wellicht ook lichamelijke) problematiek van RIBW-cliënten. Belangrijke vragen voor eventueel vervolgonderzoek zijn dan ook in hoeverre deze veranderingen in de dagelijkse begeleiding en organisatie van de zorg merkbaar zijn en hoe ze vervolgens ondervangen worden.

Literatuur

De Heer-Wunderink, C., Caro-Nienhuis, A.D., Sytema, S., & Wiersma, D. (2007). UTOPIA - Uit en Thuis: Onderzoek naar de Participerende Instellingen van de RIBW Alliantie. Groningen, RGOc-reeks nummer 16.

Ganzevles, M. & Ketelaars, D. (2007). Diagnosegroepen: een aanbod apart. In: H. van de Beek e.a. (red.) Buitengewoon Werk. Rehabilitatiemethodieken in Beschermd en Begeleid Wonen. Amsterdam, Uitgeverij SWP.

Goeman, H. & Van Zuthem, J.W. (2007). Ontwikkelingen in beschermd wonen. In: H. van de Beek e.a. (red.) Buitengewoon Werk. Rehabilitatiemethodieken in Beschermd en Begeleid Wonen. Amsterdam, Uitgeverij SWP.

www.ribwalliantie.nl.

Bijlage 1 Codeboek UTOPIA

Toelichting Codeboek Gewenste Gegevens Prevalentiemeting 2

In de handleiding van dit codeboek staat beschreven welke onderzoeksgegevens nodig zijn voor de tweede prevalentiemeting van het onderzoek naar deelnemende instellingen van de Alliantie van RIBW's. Het eerste onderdeel van het codeboek beschrijft de gegevens die op instellingsniveau van belang zijn, in het tweede deel worden de gegevens beschreven die op cliëntniveau verzameld worden. De gegevens op cliëntniveau moeten worden verzameld voor iedere cliënt die op dit moment bij de RIBW in zorg is. De gewenste gegevens hebben ofwel betrekking op een vooraf vastgestelde peildatum, te weten 01-01-2009 of gaan over het jaar ervoor, 2008. De gewenste gegevens zijn waar nodig voorzien van een toelichting.

Voor vragen of opmerkingen zijn wij te bereiken op onderstaande adressen:

Annemarie Caro, a.d.caro@med.umcg.nl, tel. 050 3610107
Charlotte de Heer, c.de.heer@med.umcg.nl, tel. 050 3611525
Postadres:
Rob Giel Onderzoek*centrum*
UMCG, CC72
Postbus 30.001
9700 RB Groningen

I Instellingsniveau			
Nr	Variabelenaam	Code	Omschrijving
Algemeen			
1	naam instelling		Bv. RIBW Drenthe
2	totaal aantal FTE directe cliëntenzorg op 01-01-2009		Het gaat om het aantal fte dat betrokken is bij de directe cliëntenzorg, dus begeleiders (persoonlijk/assistentbegeleiders, woonbegeleiders, etc.)
3	Verzorgingsgebied		De gemeenten binnen het verzorgingsgebied
4	Aantal locaties met 24-uurszorg (incl. oproep/telefonisch) op 01-01-2009		Het aantal locaties dat aan deze voorwaarden voldoet
5	Aantal locaties met lijfelijk aanwezige 24-uurszorg (aanwezige begeleiding, ook 's nachts) op 01-01-2009		Het aantal locaties dat aan deze voorwaarden voldoet
5a	Aantal locaties met lijfelijk aanwezig 24-uurstoezicht op 01-01-2009 (bv. bewaking door beveiligiger)		Het aantal locaties dat aan deze voorwaarden voldoet
6	Psycholoog verbonden aan instelling	0	Nee
		1	Ja
7	Trajectbegeleider verbonden aan instelling	0	Nee
		1	Ja
8	Organisatie BW & BZW begeleidingsteams	1	Gescheiden BW & BZW teams
		2	Geïntegreerde BW & BZW teams
		3	Beide: zowel gescheiden als geïntegreerd

I Instellingsniveau				
Nr	Variabelenaam		Code	Omschrijving
Speciale doelgroepen (BW & BZW)				
9a	Autisme	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde	0	Nee
		plaatsen	1	Ja
		3. Speciaal opgeleide	0	Nee
		begeleiders	1	Ja
9b	Korsakov & NAH	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde	0	Nee
		plaatsen	1	Ja
		3. Speciaal opgeleide	0	Nee
		begeleiders	1	Ja
9c	Forensisch	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde	0	Nee
		plaatsen	1	Ja
		3. Speciaal opgeleide	0	Nee
		begeleiders	1	Ja
9d	TBS	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde	0	Nee
		plaatsen	1	Ja
		3. Speciaal opgeleide	0	Nee
		begeleiders	1	Ja
9e	Leeftijd gerelateerd (65 + of jongeren <18)	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde	0	Nee
		plaatsen	1	Ja
		3. Speciaal opgeleide	0	Nee
		begeleiders	1	Ja
9f	Dubbele diagnose (psychiatrische diagnose & verslaving)	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde	0	Nee
		plaatsen	1	Ja
		3. Speciaal opgeleide	0	Nee
		begeleiders	1	Ja

I Instellingsniveau				
Nr	Variabelenaam		Code	Omschrijving
9g	Verslaafden (alleen verslavingsproblematiek, geen andere psychiatrische diagnose)	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde plaatsen	0	Nee
			1	Ja
		3. Speciaal opgeleide begeleiders	0	Nee
			1	Ja
9h	Moeders met kinderen	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde plaatsen	0	Nee
			1	Ja
		3. Speciaal opgeleide begeleiders	0	Nee
			1	Ja
9i	Asielzoekers	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde plaatsen	0	Nee
			1	Ja
		3. Speciaal opgeleide begeleiders	0	Nee
			1	Ja
9j	Doven & slechthorenden	1. Speciale woonvorm	0	Nee
			1	Ja
		2. Speciaal gereserveerde plaatsen	0	Nee
			1	Ja
		3. Speciaal opgeleide begeleiders	0	Nee
			1	Ja

I Instellingsniveau			
Nr	Variabelenaam	Code	Omschrijving
	Beschermd Wonen (alleen verblijfsindicatie, excl. maatschappelijke opvang)		
10	Productie in verblijfsdagen over 2008		Totale aantal verblijfsdagen
11	capaciteit BW 2008		Aantal bedden 01-01-2008
12	capaciteit BW 2009		Aantal bedden 01-01-2009
13	gemiddelde bezettingsgraad BW (op 01-01-2009)		Percentage
14	aantal locaties		een locatie kan bestaan uit meerdere huizen of uit BW & BZW/AWB, afhankelijk van hoe de instelling dit indeelt
15	aantal individuele woonvormen		eigen voordeur, alles voor 1 persoon, bijvoorbeeld een appartement
15a	Aantal woonvormen voor twee personen		eigen voordeur, alles voor 2 personen, bijvoorbeeld een appartement
16	Aantal grotere voorzieningen		een BW voorziening, waar 5 of meer mensen dezelfde kamers, keuken, badkamer, wc etc. delen
17	instroom over 2008		Het aantal mensen dat daadwerkelijk in 2008 bij de RIBW is komen wonen
18	uitstroom over 2008		Het aantal mensen dat in 2008 uit zorg is gegaan
19	doorstroom binnen de RIBW van BW naar BZW over 2008		Aantal doorstromers
20	aantal FTE's directe cliëntenzorg op 01-01-2009		het gaat hier alleen om het aantal fte's dat betrokken is
48			Ontwikkelingen in de RIBW

I Instellingsniveau			
Nr	Variabelenaam	Code	Omschrijving
			bij de BW begeleiding (bijv. (assistent) begeleider, persoonlijk begeleider)
21	aantal wachtenden voor BW plaats op 01-01-2009		
22	gemiddelde wachttijd (in maanden) over 2008		
23a	Gewenste kwalificaties (minimaal opleidingsniveau) directe cliëntenzorg BW	0	Geen
		1	MBO
		2	HBO
23b	Werkelijke kwalificaties (minimaal opleidingsniveau) directe cliëntenzorg BW	0	Geen
		1	MBO
		2	HBO
Begeleid Zelfstandig Wonen			
24	Productie in contacturen over 2008		Totale aantal contacturen
25	aantal BZW cliënten in begeleiding op 01-01--2008		
26	aantal BZW cliënten in begeleiding op 01-01--2009		
27	instroom over 2008		
28	uitstroom over 2008		
29	doorstroom binnen de RIBW van BZW naar BW over 2008		
30	aantal FTE's directe cliëntenzorg BZW op 01-01-2009		
31	aantal wachtenden voor BZW begeleiding op 01-01-2009		
32	gemiddelde wachttijd (in maanden) over 2008		

I Instellingsniveau			
Nr	Variabelenaam	Code	Omschrijving
33	Gewenste kwalificaties (minimaal opleidingsniveau) directe cliëntenzorg BZW	0	Geen
		1	MBO
		2	HBO
34	Werkelijke kwalificaties (minimaal opleidingsniveau) directe cliëntenzorg BZW	0	Geen
		1	MBO
		2	HBO
Additionele voorzieningen			
35	Werkvoorziening in eigen beheer?	0	Nee
		1	Ja
35a	Aantal fte's voor de werkvoorziening		
36	Dagbesteding in eigen beheer?	0	Nee
		1	Ja
36a	Aantal fte's voor de dagbesteding		
37	Inloop in eigen beheer?	0	Nee
		1	Ja
37a	Aantal fte's voor de inloop?		
38	Maatschappelijke opvang in eigen beheer?	0	Nee
		1	Ja
38a	Aantal fte's voor de maatschappelijke opvang		
38b	Capaciteit maatschappelijke opvang (aantal bedden) op 1-1-2008		
38c	Capaciteit maatschappelijke opvang (aantal bedden) op 1-1-2009		

II Cliëntniveau			
Nr	Variabelenaam	Code	Omschrijving
1	Naam RIBW		Bv RIBW Twente
2	Initialen		
3	Cliëntnummer (indien aanwezig)		Uniek nummer voor de cliënt
4	Geslacht	1	Man
		2	Vrouw
5	Geboortedatum		
6	Geboorteplaats cliënt		
7	Geboorteland vader		
8	Geboorteland moeder		
9	Nationaliteit	1	Nederlandse
		2	Surinaamse
		3	Marokkaanse
		4	Turkse
		5	Arubaanse/Antilliaanse
		6	Kaapverdische
		7	Europese
		8	Amerikaanse
		9	Buitenland: overig
		999	onbekend
10	Burgerlijke staat	1	Nooit gehuwd geweest
		2	Gehuwd
		3	Gescheiden
		4	Weduwstaat
11	Kinderen	0	Nee
		1	Ja
11a	Zo ja, kinderen < 18 jaar	0	Nee
		1	Ja
12	Contactpersoon: heeft de cliënt een contactpersoon?	0	Nee
		1	Ja

II Cliëntniveau			
Nr	Variabelenaam	Code	Omschrijving
13	Diagnose as 1	1	Organisch syndroom
		2	Schizofrenie & aanverwante stoornissen
		3	Depressie
		4	Bipolaire stoornissen
		5	Stemming-/angst-/stresstoornis
		6	Autisme
		7	Andere ontwikkelingsstoornis
		8	Overig psychiatrische & niet-psychiatrische stoornis
		9	Geen diagnose op as 1
		10	Diagnose onbekend
14	Verslavingsproblematiek (alcohol-, drugs-, medicatiemisbruik)	0	Nee
		1	Ja
15	Persoonlijkheidsstoornis	0	Nee
		1	Ja
16	GAF-score (as V DSM-IV)		
17	Jaar eerste contact GGZ		
18	Ooit opgenomen geweest in psychiatrisch ziekenhuis?	0	Nee
		1	Ja
19	Jaar eerste contact huidige RIBW		Bv het jaar waarin men is aangemeld
20	Jaar in zorg van huidige RIBW		Het jaar van plaatsing, start begeleiding
21	Naam locatie RIBW waarvan cliënt zorg ontvangt		
22	Zorgtype	1	Beschermd wonen (verblijfsindicatie)
		2	Begeleid zelfstandig wonen
52			Ontwikkelingen in de RIBW

II Cliëntniveau			
Nr	Variabelenaam	Code	Omschrijving
23	Woonsituatie ten tijde van eerste contact met huidige RIBW	1	Zelfstandig
		2	Ouderlijk huis, familie
		3	Andere RIBW
		4	GGZ
		5	Overig
24a	AWBZ-indicatie Verblijf	0	Nee
		1	Ja
24b	AWBZ-indicatie Ondersteunende begeleiding	0	Nee
		1	Ja
24c	AWBZ-indicatie activerende begeleiding	0	Nee
		1	Ja
24d	AWBZ-indicatie huishoudelijke verzorging	0	Nee
		1	Ja
24e	AWBZ-indicatie persoonlijke verzorging	0	Nee
		1	Ja
24f	AWBZ-indicatie verpleging	0	Nee
		1	Ja
25	Werk ((on)betaald/vrijwillig): heeft iemand enige vorm van werk?	0	Nee
		1	Ja, binnen de RIBW
		2	Ja, buiten de RIBW
		9	Wordt niet geregistreerd
26	Dagbesteding: heeft iemand structurele/vaste dagbesteding?	0	Nee
		1	Ja, binnen de RIBW
		2	Ja, buiten de RIBW
		9	Wordt niet geregistreerd
27	Inloop: maakt iemand gebruik van de inloop?	0	Nee
		1	Ja, binnen de RIBW
		2	Ja, buiten de RIBW
		9	Wordt niet geregistreerd
28	Regulier contact GGZ (> 1x per jaar contact met (psychiater/SPV/psycholoog)	0	Nee
		1	Ja

II Cliëntniveau			
Nr	Variabelenaam	Code	Omschrijving
29	Incidenteel contact GGZ ($\leq$ 1x per jaar contact met (psychiater/SPV/psycholoog)	0	Nee
		1	Ja
30	Gebruik psychofarmaca	0	Nee
		1	Ja
31	Gebruik anti-psychotica	0	Nee
		1	Ja

Bijlage 2

Namen en adressen 22 Regionale Instellingen voor Beschermd Wonen

Kwintes
Laan van Vollenhove 3213
3706 AR Zeist
0800 - 5946837
www.kwintes.nl

Pameijer
Crooswijksesingel 66
3034 CJ Rotterdam
010-2710000
www.pameijer.nl

HVO-Querido (Centraal Bureau)
Wibautstraat 133d
1097 DN Amsterdam
020-5619090
www.hvoquerido.nl

RIBW Kennemerland/ Amstelland & de
Meerlanden
Stationsplein 110 en 118
2011 LN Haarlem
023-5178700
www.ribw-kam.nl

Stichting Anton Constandse
De Werf 15 III
2544 EH Den Haag
070-3210214
www.stichtingantonconstandse.nl

Promens Care
Lauwers 17
9405 BL Assen
0592-394777
www.promenscare.nl

SBWU
Furkaplateau 15
3524 ZH Utrecht
030-2361070
www.sbwu.nl

RIBW Arnhem & Veluwe Vallei
(Centraal Bureau)
Velperweg 11
6824 BC Arnhem
026-4424236
www.ribwavv.nl

Riwis Zorg & Welzijn (Centraal Bureau)
Vosselmanstraat 1
7311 CL Apeldoorn
055-5394500
www.riwis.nl

RIBW Midden Brabant
Willem II straat 21-23
5038BA Tilburg
013-5336646
www.ribwmb.nl

RIBW Twente
Demmersweg 110
7556 BN Hengelo
074-2502329
www.ribwtwente.nl

RIBW Heuvelland & Maasvallei
Akerstraat 8
6221 CL Maastricht
043-3291500
www.ribw.nl

Mensana RIBW Noord- & Midden
Limburg
Postbus 91
5900 AB Venlo
077-3201651
www.mensana.nl

RIBW IJssel Vecht
Dr. Klinkertweg 2
8025BS Zwolle
038-4556400
www.ribwzwolle.nl

RIBW Nijmegen en Rivierenland
Keizer Karelplein 32a
6511 NH Nijmegen
024-3820500
www.ribw-nr.nl

Cordaan (centraal bureau)
Pieter Calandlaan 86
1068NP Amsterdam
020-6677000
www.cordaan.nl

Parnassia BAVO Groep (hoofdvestiging)
Prins Constantijnweg 48 – 54
3066 TA Rotterdam
010-519 54 50
www.bavo-europoort.nl

RIBW Gooi
Botterstraat 55
1270 AL Huizen
035-6993240
www.ribwgooi.nl

RIBW Zaanstreek Waterland West-
Friesland
Slenkstraat 201-4
1441 MN Purmerend
0299-470602
www.ribw.net

Perspektief
Broekmolenweg 20
2289 BE Rijswijk (Delft Noord)
015-2841000
www.perspektief.nu

RIBW Fonteynenburg
Teldersrode 25
2717 HR Zoetermeer
079-3203553
www.fonteynenburg.nl

Eleos
Villawal 7
3432NX Nieuwegein
030-6008540
www.eleos.nl

Eerder verschenen in de RGOc-reeks

Hoe tevreden zijn huisartsen met de GGZ

Een enquête naar de samenwerking met de MFE in Zuidoost-Drenthe
J.T. van Busschbach, E. Visser, P. Bastiaansen, S. Sytema
RGOc-reeks, nummer 1, Groningen, 2001, 32 pagina's
ISBN-10 90-367-1460-5

Groningse Vragenlijst over Sociaal Gedrag

Zelfbeoordelingsvragenlijsten voor het vaststellen van problemen in het
interspersoonlijke functioneren
Handleiding
A. de Jong en P.M. van der Lubbe
RGOc-reeks, nummer 2, Groningen, 2001, 62 pagina's
ISBN-10 90-367-1463-X

Last van stemmen

Een gecontroleerde (kosten)effectiviteitsstudie naar een op Hallucinaties gerichte
Integratieve Therapie (HIT) bij patiënten met schizofrenie of verwante psychose
Dr. Durk Wiersma, Dr. Jack A. Jenner, Drs. Fokko J. Nienhuis, Drs. Dennis Stant,
Drs. Gerard van de Willige
RGOc-reeks, nummer 3, Groningen, 2001, 107 pagina's
ISBN-10 90-367-1555-5

Blijvende stemmen de baas

Multi Family Treatment (MFT)
een geïntegreerde vorm van nabehandeling voor patiënten met persisterende
auditieve hallucinaties en sociale beperkingen
Drs. Gerard van de Willige, Prof. dr. Durk Wiersma, Dr. Jack A. Jenner
RGOc-reeks, nummer 4, Groningen, 2003, 91 pagina's
ISBN-10 90-367-1784-1

Evidentie voor de Geestelijke Gezondheidszorg

De klinische epidemiologie van psychiatrische stoornissen
Oratie
Durk Wiersma
RGOc-reeks, nummer 5, Groningen, 2004, 52 pagina's
ISBN-10 90-367-1967-4

ADHD en ASS bij volwassenen

Onderzoek naar diagnostiek van ADHD en ASS bij normaal begaafde volwassenen, alsmede naar de functionele beperkingen en zorgbehoeften
Drs. A.M.D.N. van Lammeren, Dr. C.E.J. Ketelaars, Drs. E.H. Horwitz, Prof. dr. D. Wiersma
RGOc-reeks, nummer 6, Groningen, 2004, 76 pagina's
ISBN-10 90-367-2112-1

Zorg voor mensen met langdurige psychiatrische problematiek

Onderzoek in een regio met een geïntegreerd GGZ-aanbod
J.T. van Busschbach, E. Visser, S. Sytema, P. Bastiaansen
RGOc-reeks, nummer 7, Groningen, 2004, 165 pagina's
ISBN-10 90-367-1968-2

Cognitieve Zelftherapie voor patiënten met chronisch-recidiverende depressie of (gegeneraliseerde) angststoornis

Drs. Peter C.A.M. den Boer, Prof. dr. Durk Wiersma, Drs. Inge A.M. ten Vaarwerk, Drs. A. Dennis Stant, Prof. dr. Robert J. van den Bosch
RGOc-reeks, nummer 8, Groningen, 2005, 81 pagina's
ISBN-10 90-367-2303-5

Blijvend aan het werk

Onderzoek naar het lange termijnresultaat van arbeidsrehabilitatie bij DAAT-Drenthe
Jooske T. van Busschbach, Ellen Visser, Sjoerd Sytema, Durk Wiersma
RGOc-reeks, nummer 9, Groningen, 2006, 117 pagina's
ISBN-10 90-367-2565-8

Begeleide lotgenotengroepen voor mensen met een psychose

Een gecontroleerde effectiviteitsstudie
Drs. Stynke Castelein, Dr. Richard Bruggeman, Dr. Jooske T. van Busschbach, Prof. dr. Durk Wiersma
RGOc-reeks, nummer 10, Groningen, 2006
ISBN-13 978-90-367-2431-9

Draaiboek voor het begeleiden van een lotgenotengroep voor mensen met een psychose

Stynke Castelein, Pieter Jan Mulder, Richard Bruggeman
RGOc-reeks, nummer 11, Groningen 2006
ISBN-10 90-367-2683-2
[alleen verkrijgbaar via Kenniscentrum Schizofrenie in combinatie met training]

Cognitive self-therapy. A contribution to long-term treatment of depression and anxiety

Proefschrift
Peter C.A.M. den Boer
RGOc-reeks, nummer 12, Groningen 2006, 198 pagina's
ISBN-10 90-367-2714-6

Antipsychotic Treatment Strategies and Early Course of First Episode Psychosis

Proefschrift

Lex Wunderink

RGOc-reeks, nummer 13, Groningen 2006, 184 pagina's

ISBN-10 90-367-2812-6

De GGz aan huis bij de huisarts

Een beschrijvend onderzoek naar de inzet van sociaal psychiatrisch verpleegkundigen in huisartspraktijken rondom Emmen en Stadskanaal

K.J.K. Wolters, J.T. van Busschbach, E.G. Soldaat, J.C.A. de Bruijn.

RGOc-reeks, nummer 14, Groningen 2006, 93 pagina's

ISBN-10 90-367-1966-6

Economic evaluation in mental healthcare

Assessing the cost-effectiveness of interventions for patients with major depressive disorder or schizophrenia in the context of the Dutch healthcare system

Proefschrift

Dennis Stant

RGOc-reeks, nummer 15, Groningen 2007, 144 pagina's

ISBN-13 978-90-36729-59-8

UTOPIA. Uit en Thuis: Onderzoek naar de Participerende Instellingen van de RIBW

Alliantie

C. de Heer-Wunderink, A.D. Caro-Nienhuis, S. Sytema, D. Wiersma

RGOc-reeks, nummer 16, Groningen 2007, 109 pagina's

ISBN-13 978-90-367-3106-5

Onderweg

Even blijven staan, kijken en dan zien

Gedichten en observaties van Rob Giel gedurende zijn dienstreizen, met name voor de WHO

Rob Giel

Bijzondere uitgave in de RGOc-reeks, Groningen 2007, 84 pagina's

ISBN 978-90-367-3210-9

[Alleen verkrijgbaar via de boekhandel]

Bereaved by Suicide

Family-based cognitive-behavior therapy to prevent adverse health consequences among first-degree relatives and spouses

Proefschrift

Marieke de Groot

RGOc-reeks, nummer 17, Groningen 2008, 215 pagina's

ISBN 978-90-367-3368-7

Guided peer support groups for psychosis. A randomized controlled trial.

Proefschrift

Stynke Castelein

RGOc-reeks nummer 18, Groningen, 2009, 147 pagina's.

ISBN 978-90-367-3689-3

Nait soez'n, moar deurbroez'n met elkaar: de psychiatrische woonzorg is nog lang niet klaar

Een onderzoek naar de woonkwaliteit van zelfstandig wonenden met langdurige psychiatrische problematiek in Groningen

A.D. Caro-Nienhuis, C. de Heer-Wunderink, A. Dompeling, A. Messchendorp, L. Tan

RGOc-reeks, nummer 19, Groningen, 2009, 94 pagina's.

ISBN 978-90-367-3848-4

Betrokkenheid in kaart gebracht

Ontwikkeling en gebruik van de Triadekaart in de GGZ

Jooske T. van Busschbach, Kerstin J.K. Wolters, Hannie P.A.T. Boumans

RGOc-reeks nummer 20, Groningen, 2009, 141 pagina's.

ISBN 978-90-367-3890-3

Pharmacogenetics of Antipsychotic-Induced Parkinsonism and Tardive Dyskinesia:

a Focus on African-Caribbeans and Slavonic Caucasians

Proefschrift

Asmar Al Hadithy

RGOc-reeks nummer 21, Groningen, 2009, 171 pagina's.

ISBN 978-94-607-0001-9

De RIBW doet mee

Functioneren en tevredenheid van cliënten die woonbegeleiding ontvangen van de RIBW's, de tweede fase van het UTOPIA-onderzoek.

C. de Heer-Wunderink, E. Visser, A.D. Caro-Nienhuis, S. Sytema, D. Wiersma

RGOc-reeks nummer 22, 2009, 134 pagina's.

ISBN 978-90-367-4094-4

Drug safety in patients with psychotic disorders

Proefschrift

Susanne Gabriele Schorr

RGOc-reeks nummer 23, Groningen, 2010, 125 pagina's.

ISBN 978-94-607-0007-1

Desired and undesired effects of antipsychotic treatment from a patients perspective:

the psychometric evaluation of a self-rating instrument.

Proefschrift

Hugo Arnout Wolters

RGOc-reeks nummer 24, Groningen, 2010, 137 pagina's.

ISBN 978-90-367-4129-3

RGOC

Rob Giel Onderzoekcentrum / RIBW Alliantie
Uitgave in de RGOC-reeks, nummer 25

ISBN 978-90-367-4431-7
EAN 9789036744317